

JEGYZETEK

MÓRA ISTVÁN 1864-ben született Kiskunfélegyházán. Tanító volt, a múlt század végén Zentán dolgozott. 1957-ben halt meg Budapesten. Sokoldalú irodalmi érdeklődése ellenére a magyar irodalmi élet nem figyelt fel rá, pedig írt verset, elbeszélést, színdarabot, néprajzi tanulmányt, a szegedi újságoknak pedig munkatársa volt. A Móra családot viszont ő jegyezte el az irodalommal: öccse Móra Ferenc volt, fia, a Zentán született László, ugyancsak költő és több gyermeklap szerkesztője.

Egyetlen jelentősebb novelláskötete, melyből válogattunk, 1898-ban jelent meg *Atyámfiai* cím alatt. A kötet huszonegy elbeszéléséből mi kilencet adunk ki, elhagyva a következőket: *A csikó*, *Dajkám*, *Szabadulás után*, *A szegény szárazmolnárcék*, *Két legény*, *Csendélet*, *Janó*, *Apa*, *A bukott ember*, *Közös portán*, *Maracsekék és a Síró eb* című elbeszéléseket.

Az utóbbi években *Párbaj* című novellájára figyelt fel az irodalomtörténeti kutatás, minthogy valószínűleg ez az elbeszélés *Móricz Zsigmond Barbárok* című novellájának egyik lehetséges modellje. Lásd: *Szeli István: A Barbárok egy lehetséges modelljéről. Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszéke. Tanulmányok. Újvidék, 1969. 257—268. old., valamint Szeli István: Utak egymás felé. Forum, Újvidék, 1969., 181—191. old.*

NOVOSZEL ANDOR 1886-ban született, 1928-ban halt meg Zentán. Tisztviselő volt, a *szabadkai Napló* novellapályázatán tűnt fel, majd a lap tárcaírója lett. Egyetlen novelláskötete: *Így a koma... Minerva, Subotica, 1928.* E kötetéből nem vettük fel *A lelenc*, *A divat*, *A pepita nadrág*, *Imre pap lesz*, *Körvadászat*, *A sport*, *A búcsú*, *A tudomány*, *A báránybőr* című elbeszéléseket. Ugyanígy eltekintettünk posztumusz írásaitól is (*Napló, 1928. IV. 22.*).

KRISTÁLY ISTVÁN Szombathelyen született 1890-ben. A *Tanácsköztársaság* leverése után előbb Pécsre ment, onnan pedig emigrációba Jugoszláviába érkezett. Tanítói oklevelet a csáktornyai tanítóképzőben

szerzett. A húszas években Padén telepedett meg. 1944 őszén halt meg. A húszas és harmincas évek egyik legtermékenyebb novella- és tárcáírója volt. Kezdetben a Napló, később az újvidéki Reggeli Újság jelentették meg írásait. Munkatársa volt a jugoszláviai, romániai és csehszlovákiai magyar irodalmi folyóiratoknak is. Írásai mindmáig nincsenek összegyűjtve. Egyetlen kötete a Tiszamenti május, Minerva, Subotica, 1929, mely két részben (Föld és mag, Az élet is vetés) tizenhét elbeszélést tartalmazta, valamint Lelkek a porban című kisregényét. Itt nem közöljük a Tisza menti május, A föld felel a szóra, Idegenbe tévedt csillagok, Cukor, Dal a túlsó partról, Édes messzi harangszó, Aranyhal, A szik virágai és Ég a mécses című novellákat.

Hagyatékában ciklusokba rendezve megtaláltuk a napilapokban közölt írásai csokrát. Az 1927—1930 között a Naplóban megjelent tárcái egy részét Feljöttek a csillagok!... cím alá gyűjtötte, a Reggeli Újságban 1937—1939 között megjelent lírai tárcáinak pedig az Írás címet adta. Ezeknek legtöbbször Vető György név alatt jelent meg.

Napilapokból, folyóiratokból közöltük a következő írásokat:

Szomorúék bölcsője (Vajdasági Írás, 1928. november)

Áradás... (Vajdasági Írás, 1929. szeptember-október)

Áldott, csendes napok (Bácsmezei Napló, 1927. VI. 12.)

A kenyér mosolyai (B. N. 1928. VII. 8.)

Akác, édes akác (B. N. 1927. VIII. 21.)

Buza!... (B. N. 1927. X. 30.)

Egy nap a sok közül (B. N. 1929. XI. 17.)

Aszályban (B. N. 1930. VIII. 24., Vető György név alatt)

Molypillangó (Reggeli Újság, 1937. IX. 5. V. Gy.)

Fehér éjszakák (B. N. 1937. IX. 17.)

Út... (R. Ú. 1937. ? V. Gy.)

Könnycsepp... (R. Ú. 1939. II. 12., V. Gy.)

Szív... (R. Ú. 1939. III. 5., V. Gy.)

Csillagok (R. Ú. 1939. II. 26., V. Gy.)

Gyermek (R. Ú. 1939. III. 19., V. Gy.)

Est... (R. Ú. 1939. III. 26., V. Gy.)

Freskó... (R. Ú. 1939. IV. 16., V. Gy.)

Virág... (R. Ú. 1939. IV. 30., V. Gy.)

Lelkek a porban (kisregény, Vajdasági Írás, 1928. 1, 2, 3. szám)

CZIRÁKY (FETTER) IMRE 1897-ben született Kishegyesen. Tanító volt Becsén. 1944 óta Kalocsán él. Művei... mosoly... könny... (Novellák, rajzok; Jugoszláviai Magyar Könyvtár, Szubotica. é. n.); Mifelénk

(Az író kiadása, 1938); Bácskai kalászkok (Novi Sad, 1940); Mihál bácsi levelei (Novi Sad. é. n.); Mihál bácsi levelei. Második könyv. (Stari Bečej, é. n.). Nagy sikert aratott népszínműve, a Muskátli, melyet 1940-ben mutattak be.

A kötetünkben közölt frások lelőhelye:

...könny... mosoly című kötetéből: Eltemették az öreg Gunarit; Megkerült a félbocskor; Meghalt Mátyás király; Orvosi rendelet; Csendes mise; Kié legyen a faklumpa?; Meghamisítottam a történelmet.

Mifelénk című könyvéből: Aranyszőrű kis báránka; Andriska megszélidül; Illatos kis rongyfoszlányok; Két korhadó koporsó; 089675; Haragszik a király.

A Bácskai kalászkok című gyűjteményéből valók: Kavargás a félpapucs körül; Félkvadrák föld; Hát hogy is állunk azzal a természettel; Matyi; Öregapám rózsafája; Hogy is volt csak...?

B. I.

